

УДК 339.923:061

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Студ. Л.М. Фіщенко, гр. БФ-2-12

Наук.керівник доц. О.І. Пальчук

Київський національний університет технологій та дизайну

Характерною ознакою існуючих теорій міжнародної економічної інтеграції є методологічний плюралізм, використання концептуальних напрацювань не лише економічної теорії, а й інших наук, зокрема, історії, політології, культурології. Це зумовлено багатогранністю самого поняття інтеграція, яке поєднує в собі економічний, політичний, культурний та інші аспекти. Історичний екскурс у минуле дає можливість дослідити еволюцію теорій інтеграції, їх переплетіння та відособленість. Перші теоретичні пояснення інтеграції були запропоновані меркантилістами.

Розроблена представниками цієї школи концепція міжнародної торгівлі передбачала абсолютизацію інтересів окремих країн. Як стверджували меркантилісти усе, що необхідно в господарському житті, країна повинна прагнути виробляти самостійно. Проблему інтеграції вони розглядали як елемент вчення про ефективність зовнішньої торгівлі. Важливий внесок у дослідження інтеграційних процесів внесли представники ліберальної ринкової школи інтеграції. Вони виступали за мінімізацію регулюючого втручання в процеси міжнародної інтеграції з боку держави. Інтеграція, на їх думку, це такий стан речей, коли між різними національними господарствами можливі настільки ж вільні й вигідні торговельні відносини, як і ті, які існують усередині національного господарства. Тобто вони розглядали інтеграцію як результат дії лише ринкових сил. Саме ринкові механізми, які стихійно діють в економіці, ведуть до формування інтеграційних об'єднань. Вони не тільки заперечували роль держави в розвитку інтеграції, більше того, вони вважали, що державні інститути можуть не лише негативно впливати на економічний розвиток, а й привести до загального хаосу. Розвиток інтеграційних процесів у Європі і в інших регіонах показав, що для досягнення успіху в інтеграції національних господарств лише ринкових методів недостатньо. Участь державних і міждержавних органів у регулятивному механізмі міжнародної економічної інтеграції єочевидною. Так, з'являється школа, що отримала назву ринково-інституціональна, яка визнала поряд з ринковими факторами важливу роль господарської політики держав і міждержавних структур, які розвиваються в окремих інтеграційних об'єднаннях. Представники цієї школи намагаються знайти компроміс між ринковим та державним механізмом інтеграції. На відміну від представників ринкової школи, інтеграція розглядається ними як єдність, гармонізація в міжнародному масштабі економічних і економіко-правових елементів. Причому ця єдність формується поступово, поетапно, від нижчих форм до вищих. Пропозиція Б. Баласси щодо класифікації рівнів інтеграції наразі є актуальною. Основними етапами інтеграції є зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. У своїх працях Б. Баласса розглядає інтеграцію як процес і стан економіки. У її основі лежать заходи щодо усунення дискримінації між суб'єктами господарювання, що належать різним національним державам. Він пропонує розрізняти співробітництво й інтеграцію, оскільки процес співробітництва може передбачати певні дії щодо зменшення різного роду, дискримінації, то процес інтеграції – їх усунення. Усвідомлюючи різноманітність концепцій економічної сутності міжнародної інтеграції, слід зазначити, що важливим імпульсом щодо її практичної реалізації є бажання країн мати більш високий рівень економічного розвитку, більш тісне співробітництво і взаємопроникнення національних господарств.